

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ VE TÜRK-İSLAM ÜLKÜSÜ

DR. SELÇUK KIRBAÇ*

“Kişi kavmini sevmekle suçlanamaz.”

“Kavminin efendisi, kavmine hizmet edendir.”

Giriş

Sosyal psikolojide ‘kitle psikolojisi’, sosyolojide ‘kolektif şuur’ veya ‘maşerî şuur’ kavramları insanların millet olarak bir araya gelmesini ifade eder. İnsanların beraber yaşadıkları topluma karşı duydukları bu yakınlık, ‘mensubiyet’ duygusudur. Bu duygu, ortak tarih, ortak kültür, ortak ülkü bağları ile birbirlerine bağlanmaları ve hür iradeleri ile teşkilatlanmaları sonucunu ortaya çıkarır. Bu da bir halk kitesini ‘millet’ hâline getirir.

Bir millete ait olma duygusu yani milliyet, duygu olarak bütün milletlerde vardır. İnsanlar milliyetperver olmayı büyük bir fazilet sayarlar. Bu duygunun tabii sonucu olarak her insanda ‘milletini korumak, mutlu kılmak ve yüceltmek’ arzusu bir gayret olarak ortaya çıkar. Bu millet sevgisi, kendi milletine hizmet etme gayreti ve iradesiyle ‘fikir’ ve ‘hareket’ olarak ortaya çıktığında milliyetçilik de doğmuş olur. Bu cephesiyle milliyetçilik tabii ve beşerî bir histir. Tabii olmayan insanın kendi

* Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi.

Millî ve mukaddes ortak ideal-lerden ve değer-lerden mahrum kalan milletler ortak ihtiyaçlar ve menfaatlerde birleşseler bile kısa bir zaman içinde dağılmaya mahkûmdurlar.

milletine, tarihine, kültürüne, dinine, ahlâkına ve töresine düşmanlık beslemesidir. Bu durumda, insan, marazî bir davranış içindedir.¹

Her milletin kendini mutlu kılacak veya mutluluğa götüreceği bir davası vardır. İnsan grupları ortak değerlere ve ideallere muhtaçtırlar. Millî ve mukaddes ortak ideallerden ve değerlerden mahrum kalan milletler ortak ihtiyaçlar ve menfaatlerde birleşseler bile kısa bir zaman içinde dağılmaya mahkûmdurlar. Milletler, ortak iman, ülkü ve değerlerde birleşirler. Zira tarihin en eski çağlarından beri milletler arasında devamlı bir mücadele vardır. Her millet kendi varlığını yükseltmek ve diğer toplumlar üzerinde hâkim olmak için büyük bir çaba gösterir.

Milletler arası ilişkilerde devamlı dostluklar veya devamlı düşmanlıklar söz konusu değildir.

Gerçek olan şudur: Milletlerin ayakta durabilmeleri için gerekli olan kuvvet, milliyet şuurudur yani 'milliyetçilik'tir. Milliyetçilik, bir milletin düşmanlarına karşı sürdürdüğü sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasî bağımsızlık savaşı, kendini dış ve iç sömürüye karşı koruma şuur ve çabasıdır. Yani milletlerin var olma ve yaşama savaşıdır. Bu savaş içinde Türk milleti de tarihin en eski zamanlarından itibaren vardır.

Dünyanın en eski milletleri arasında yer alan Türkler başlangıçtan itibaren millet şuurunu içinde olmuşlar ve bunu her fırsatta bize bıraktıkları yazılı eserlerde dile getirmişlerdir. Bu yazılı eserlerin içinde şüphesiz en önemli olanlarından birisi Orhun Âbideleri'dir. Bu âbidelerde Türk'ün bir millet olarak tarih sahnesinde nasıl yer aldığı açıklıkla ifade edilmektedir. Sekizinci asırda, '*Türk Oguz begleri budun eşid: Üze tengri basmasar asra yir telinmeser Türk budun ilingin törügün kim artatı udaçı erti*'² (Türk, Oğuz beyleri, milleti, işit: Üstte gök basmasa, altta yer delinmese Türk milleti, ilini, töreni kim bozabilecekti?) diyerek asırlar öncesinden bize Türk milletinin varlığını haykıran şuur, '*Üze kök tengri asra yağız yir kılındukta ikin ara kişi oğlu kılınmış. Kişi oğlında üze eçüm apam Bumin Kagan İstemi Kagan olurmuş. Olurupan Türk budunug ilin törüsün tuta birmiş*'³ (Üstte mavi gök, altta yağız yer kılındığında ikisi arasında insanoğlu kılınmış. İnsanoğlunun üzerine ecdadım Bumin Kağan, İstemi Kağan oturmuş. Oturarak Türk milletinin ilini töresini tutuvermiş) diyerek bize tarihin Türklerle başladığının müjdesini verir.

1071 yılında yiğit Türkoğlu Alparslan Malazgirt'te büyük bir askerî zafer kazanırken aynı tarihlerde Türk tarihinin en önemli eserlerinden biri olan Divanü Lûgati't-Türk'ü yazan Kaşgarlı Mahmud da kitabına şu cümlelerle başlıyordu:

'Tanrı, devlet güneşini Türk burçlarında doğdurmuş ve gökleri onların ülkesi etrafında döndürmüştür. Onlara Türk adını vermiş ve onları yeryüzüne hâkim kılmıştır'. Yine Divanü Lûgati't-Türk'te geçen *'Yüce Tanrı, benim Türk adlı ordum vardır, onları doğuda oturttum. Kızdığım milletin üzerine onları gönderirim'*⁴ manasındaki hadisin sahih olup olmaması söz konusu edilmeden burada Türk milletinin anılmasının mühim olduğunu anlamak lâzımdır.

Türk milleti vatanını hem korumayı hem de 'gökyüzü çadırımız' diyerek sınırlarını genişletmeyi amaç edinmiş, bu uğurda yiğit evlâtlarını cömertçe harcamaktan çekinmemiştir. Mete'de görülen vatana bağlılık duygusunun Türk hakan ve yöneticilerinde çağlar boyunca devam ettiğine dair örnekleri tarihin sayfalarında bulmak mümkündür.

Buna misâl olması bakımından Kuteybe bin Müslim'in ilginç benzetmesini hatırlamak yerinde olacaktır: 'Türkler vatanlarına çok bağlı olup, onun için çırpınırlar. Basra'dan Umman Denizi sahiline götürülen ve iple bağlı olan bir deve nasıl fırsat bulursa kendi vatanına gitmek için inerse Türk de uzak memleketlere gittiği zaman vatanı için bir deveden daha çok üzülür; onu özleyerek inler.'⁵

Her insan mensup olduğu milletini sever ve onun yücelmesi için çalışır. Uzak coğrafyalara gitmiş ve binlerce yıldır bir millet olmanın şuuruna varmış Türk de milletini sever yani milliyetçidir. Hem tarihî derinlik hem de coğrafi genişlik bakımından dünyanın en eski milletlerinden biri olan Türk milleti tarihin de kaydettiği gibi millet olmanın şuuruna varmış ve milletini seven bir topluluk hâline binlerce yıl önce gelmiştir. Bu köklü geçmiş, Türk milletini tarihî bir tecrübeden geçirmiş, nihayetinde gerçekleşen İslam'la tanışma, onu bu dinin bayraktarı kılmıştır. Bilge Kağan Alparslan olmuş, eski Türklerin kılavuzu olan bozkurt Ertuğrul oğlu Osman, Osman oğlu Orhan Bey'lerle kendi gözünün ateşinde eriyerek Söğüt'e dönüşmüştü. Bütün bu tarihî macera, karşımıza hiç eksilmeyen millet sevgisini çıkarır ve Türk'ün sevgisini Türk milliyetçiliğine dönüştürür.

Türk milliyetçiliği, kaynağını Türk'ün tarihinden, kültüründen, vicdanından alan bir dünya görüşüdür. Bu görüş, bütün insanlık âleminin, her milletin mutlu olmasını ister. Türk milliyetçiliği, insanlığın milletlerden ibaret olduğunu bilir ve bundan dolayı da milletlere saygı duymanın insanlığa saygı duymak olduğunun bilincindedir. İnsanlığın iyi ve mutlu olabilmesi için milletleri ve milliyetleri öldürmek değil aksine onları yaşatmak ve güçlendirmek gerekir. Milliyet duygularını yok etmeye yönelik bir görüş ve hareket, insanlığa düşmanlık yapmaktadır. Zaten

'Tanrı, devlet güneşini Türk burçlarında doğdurmuş ve gökleri onların ülkesi etrafında döndürmüştür. Onlara Türk adını vermiş ve onları yeryüzüne hâkim kılmıştır'

**Türk milliyetçiliği,
kaynağını
Türk'ün tarihinden,
kültüründen,
vicdanından
alan bir dünya
görüşüdür.**

tarihî gerçekler göstermektedir ki dünyadaki fikir hareketleri milletlerin ve milliyetlerin aleyhine değil lehine gelişmektedir. Türk milliyetçiliği bunun bilincindedir ve ideallerini bu gerçeklik üzerine bina eder ve bilir ki şerefli bir millet kendi milletinin millî şahsiyet ve meşru menfaatlerini gözetmekle yükümlü olduğu kadar insanlığın kurtuluşu ve mutluluğu için de memur edilmiştir. Bütün bu tarihî gelişim neticesinde ortaya çıkan Türk milliyetçiliği fikrini daha teferruatlı olarak ele almak gerekir.

Türk Milliyetçiliği ve Türk-İslam Ülküsü

Yaşadığımız çağ bir ideoloji ve kültür savaşı çağıdır. Kendi millî kültürünü geliştirme yoluna gitmeyen milletler ve kendi millî ülküsünü tayin edip, insanlarını bu ülküyle yetiştirmeyen toplumlar, yabancı kültürlerin ve yabancı ideolojilerin esiri olurlar.⁶ Yeryüzünde düzenli ve teşkilatlı insan topluluklarının görülmeye başladığı ilk devirlerden günümüze kadar güçlü devletler kurmuş topluluk ve milletlerin kendilerinden güçsüz olan insanları, milletleri sömürdükleri, onlar üzerinde askerî, ekonomik, kültürel hâkimiyet kurarak ezdikleri tarihî bir gerçektir. Adına emperyalizm denilen bu durum, günümüz dünyasında çeşitli şekillerde uygulanmakta, zayıf ve güçsüz devletler güçlü ve süper devletlerin askerî, ekonomik ve kültürel boyunduruğu altında kalmaktadırlar. Yüzyılımızın emperyalizm şekli '*kültürel emperyalizm*'dir. Kültür istilâsı olarak gelişen bu durum, ülkelerin aydınlarından başlayarak milletlerin bütün katmanlarına tesir edip kendi öz değerlerine, kültür birikimlerine yabancılaşmış bireyler ortaya çıkarmakta ve amacına ulaşmaktadır. Sonuç, fikir ve ideoloji istilâsı şeklinde gerçekleşmekte, toplumları ve devletleri yok ederek sahibi olan milletleri ortadan kaldırmaktadır. Bu kültür etkisi veya istilâsı sonucunda, kültür ve ideoloji köleleri meydana gelmekte, bu insanlar, bu fikir ve ideolojilerin temsilcileri olarak hareket ederek emperyalist güçlerin gayelerini temin etmektedirler.⁷

Bütün bu faaliyetler yapılırken millet çocukları millî tarihlerine, mukaddes değerlerine, millî ülkülerine düşman edilirler ve emperyalist ideolojilerin değerleri medenilik ve ilerilik olarak takdim edilir. Vicdanlara yerleştirilen bu değerlerin karşısında millî ve mukaddes kıymetlere bağlı insanlar vardır ve bu insanlar da ilerlemenin karşısında duran 'gerici' unsurlar olarak nitelendirilirler. Böylece bir ülkede değerler ikizleşir, insanların değerlerinin bu çatışması, ülkenin önce fikren sonra da fiilen parçalanması anlamına gelir.⁸ Türk milleti uzun zamandan beri bu yabancı ideolojilerin ve yabancı kültürlerin saldırı ve istilâsına maruz kalmaktadır. Bu saldırı ve istilâ, son iki yüz yıl zarfında hem kültürel hem de askerî olarak

gerçekleştirilmiş, askerî sahada mağlûp olan yabancı ideolojiler, kültür sahasındaki faaliyetlerine bütün hızlarıyla devam etmişlerdir.

Yabancı ideolojilerin uygulayıcıları, bin yıldır İslam medeniyetinin en önemli temsilcisi olan Türk milletinin içinde din ile milliyet duygularının arasında zıddiyet olduğunu ve bu iki mukaddes

Yüzyılımızın emperyalizm şekli 'kültürel emperyalizm'dir.

varlığı birbirine düşman göstermenin, aralarında mücadele olduğunu plânlarını yapmışlardır. Mücadele, farklı, birbirine düşman fikirler arasında olur. İslam'ın temel kaynağı Kur'an-ı Kerim ile yüce merkezi şanlı Peygamberimizin söz ve hareketlerinden kesin olarak anlaşılmalıdır ki İslamiyet, insanların ırklara, kavimlere ve çeşitli cemiyetlere ayırdığını kabul etmektedir. Yine İslamiyet, bunların yanında bütün Âdemoğullarını 'Kelime-i Tevhid' etrafında toplayarak, İslam kardeşliği şuuru içinde dayanışmaya ve Allah yolunda yarışmaya davet etmektedir. Yani Allah, bir yandan dinini 'seveceği kavimler'e tevdi ederken, diğer taraftan bütün kavimleri 'millî şahsiyetler'i içinde tutarak Şanlı Peygamber'e ümmet olmaya çağırır. Bu sebepten Türk milliyetçileri Türk milletinden ve İslam ümmetinden olmakla öğünürler. İslam dini ile milletler, milliyetler, millî şuurlar çökertilemez. Aksine İslam dini ile milletler güçlenirler, hayat bulurlar ve yücelirler. Türk milliyetçisi için 'İslamiyet' ve 'Türklük' biri diğerine güç veren 'ruh' ve 'beden' gibidirler.⁹

Türk milleti, asırlardan beri kültürünü İslam ruhu ve imanı ile yoğurmuştur. Tarih, Türk'ün İslam'la, İslam'ın da Türklük ile güçlendiğini ortaya koymaktadır. Türk milleti, Müslüman olmakla içtimaî nizamın ve dinî hayatın en yüce değerlerini kazanmış, İslam da Türk milleti ile emsalsiz yiğitlik ve iman aşkına sahip bir mücahit bulmuştur.¹⁰ Yüzyıllar boyunca Türk için devlet, ilk Müslümanlığın anavatanlarını da içine almak üzere, İslamiyet manasını taşımıştır. Bu devletin toprakları 'İslam ülkeleri', bu ülkenin hükümdarları 'İslam padişahı', askerleri 'İslam askeri'ydi. Batılılar Türk ismiyle Müslüman ismini eş anlamda kullanmışlar, Müslüman olan bir Batılı için 'Türk oldu' tabirini kullanmışlardır.

Türk milleti, İslamiyet'le şereflenmeden önce de 'cihan hâkimiyeti' fikrine sahipti. Türk milleti Tanrı tarafından dünyayı idare etmek için yaratıldığına inanmakta idi. Orhun Âbideleri'nde şöyle denmektedir: 'İlgerüküntogsıkkabiri gerükünortusingarukunıgarukünbatsıkingayırgaru tün ortunsıngaru anda içreki budun kop manga körür'¹¹ (Doğuda gün doğusuna, güneyde gün ortasına, batıda gün batısına, kuzeyde gece ortasına kadar onun içindeki millet hep bana tâbidir.) ifadesi Türk milletinin cihana hâkim olma düşüncesini göstermektedir. Aynı âbide, 'başlıgyükündürmiş, tizligısökürmiş'¹² (Başlıya baş eğdirmiş, dizliye diz çöktürmüş) diyerek bütün dünyaya millet olarak varlığını duyurmuştur.

**Türk milliyetçiliği,
daima Türklük
gurur ve şuuru
ile İslam ahlâk
ve fazileti,
Türk milletinin
meydana
getiren manevî
unsurların tam
bir ahenk içinde
birleşmesidir.**

Dünyaya adalet ve nizam ancak Türk ile gelebilirdi. İslamiyet'ten sonra da Türk milleti aynı ülküyü devam ettirerek 'İlâ-yı Kelimetullah' ve 'Nizam-ı Âlem' davası olarak bütün dünyaya Müslüman Türk'ün kim olduğunu haykırıyordu. Artık fetihlerin gayesi Allah'ın yüce adını her tarafa duyurmak, İslamiyet'in üstünlüğünü fiilen yürütmektir. Türk milleti 'Allah'tan başka ilâh yoktur' diyerek bütün sahte tanrıları yıkmaya ve insanları İslam nizamında yaşatmayı gaye edinmişti. Türk'ün büyük bir vazifesi vardı. Bütün bunlar bize şunu göstermiştir: Milliyetçiliği reddeden bir din anlayışı, dine düşman bir milliyetçilik anlayışı Türk milletine yabancı olmuştur. Tarih boyunca Türkler, din ile devleti bir görmüşler ve yaptıkları her şeyi bu bir gördükleri iki mefhum için yapmışlardır.

Türk milliyetçiliği, daima Türklük gurur ve şuuru ile İslam ahlâk ve fazileti, Türk milletinin meydana getiren manevî unsurların tam bir ahenk içinde birleşmesidir. Türk milliyetçiliği, İslam'ın iman ve şuuru içinde yücelmeyi gaye edinen ve Türk'ün mutluluğunu burada arayan bir hareket olmuştur. Türk milletinin davası ve ideolojisi, Allah ve Resûlünün davasıdır ve bunun adı İslamiyet'tir. Din ve milliyet zıt değerler değildir. Sentez, tez ile anti-tez arasında söz konusu olacağına göre Türk-İslam Sentezi ifadesi bu anlamda doğru değildir. Türk için milliyetçiliğin tek adı vardır. Bu da Türk Milliyetçiliği'dir. Türk milliyetçiliğinin programını özetleyen doktrin adı ise **Türk-İslam Ülküsü'dür.**¹³

Türk-İslam Ülküsü, Türk-İslam kültürüne, Türklük şuuru ve İslam ahlâkına sahip, Türklüğü bedeni, İslamiyet'i ruhu bilen, dünya Türklüğünün, İslam dünyasının ve bütün mazlum milletlerin ümidi olmaya aday bir gençlik yetiştirmeyi hedefler. Türk-İslam Ülküsü, Türk tarihinin bütün büyüklüğüyle, zaferleri ve katkılarıyla yeniden gür çıkmaya başlayan sesidir. O, tarihten, millî kültüründen ve yüce dininden gelen mesajı korkmadan, utanmadan 'kınayanların kınamasına aldırılmadan' bütün haşmeti ile ortaya koymaya ve meydan okumaya mecbur olduğunun şuuru içindedir. Bu manada ortaya şöyle bir sonuç çıkmaktadır: Türklüğün de İslamiyet'in de yegâne ümidi **Türk-İslam Ülküsü'dür.**

Türk-İslam Ülkücüsü

Türk-İslam Ülkücüsü, 'iman adamı'dır. O, yüce ve şanlı kurtarıcımız ve peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) gibi inanır. Bu sebepten o, 'sahabî kadrosu'nun izinde yürüyen ve Peygamber çizgisini titizlikle koruyan sünnet yolunun taviz vermez takipçisidir. O, Allah'tan başka ilâh tanımaz.

Türk-İslam Ülkücüsü, kendi kültürünü, tarihini bilir ve geleceğini ve gelecekte ulaşacağı hedefleri aklında ve vicdanında açık hâlde idrâk eder. Türk-İslam Ülkücüsü için aşk, tek başına kalındığı, çetin şartlar altında yaşanıldığı, ihanetlere uğranıldığı zaman, asla ümitsizliğe düşmeden, büyük bir şevkle davanın ağır yükünü omuzlarına alabilme ülkü ve ihtirasını kendinde bulabilmek demektir. Türk-İslam Ülkücüsü, bir 'karakter adamı'dır. Karakter, davasını, bir iman, aşk ve hareket hâlinde herkesten önce kendinde yaşatma şuur ve iradesidir. O, kendini, ülküsünün somut bir temsilcisi hâline getirmeye gayret eder. Konuşmadan çok, yaşayışı ile davasını savunur. Davanın belki de en çetin yanı, onu yaşamak ve bir hayat üslûbu olarak şahsiyetine mal etmektir. Yaşanmayan bir davanın yaşama ihtimali yoktur.

Türk-İslam Ülkücüsü, Türk Milliyetçisi olarak milletinin sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasî açıdan güçlenmesini, bütünleşmesini, gelişmesini ve yücelmesini temin için kadrolaşır ve teşkilatlanır. Onun şahsî dostu ve düşmanı yoktur; onun dostluğu da düşmanlığı da 'Allah için'dir. O devletini de milletini de bayrağını da 'Allah için' sever ve yüceltir. Yüce Peygamberimiz: 'Kavmin efendisi, kavmine hizmet edendir' buyurmuşlardır. Türk-İslam Ülkücüsünde 'İslam'ın Basireti', 'Türk'ün Haysiyeti' vardır. O, Allah'ın ordusu ve Peygamber'in kutlu vekili olmakla şereflenmiş bir milletin evladı olduğunu bilir ve Nizâm-ı Âlem için savaşıyan ecdadının sadık bir mirasçısıdır.

Türk-İslam Ülkücüsü, İslam'ın ahlâk ve faziletine göre yaşamak azim ve kararındadır. Türk-İslam Ülkücülere, 'Müminlere karşı alçakgönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorlu Allah'ın yolunda savaşıyan ve kınayanların kınamasına aldırmayan yiğitlerdir.¹⁴

Devlet veya Devlet-i Ebed-Müddet

Genel anlamda devletin doğuşuyla Türk devletinin doğuşunu araştırmak aynıdır. Tarihin geçmişi aydınlattığı günden beri Türk devleti vardır. Asya'dan Kuzey Afrika'ya, Doğu Avrupa'ya yayılan Türk devletleri bütün tarihî ve coğrafî değişikliklere rağmen aynı özellikleri göstermişler, aynı telâkkileri devam ettirmişlerdir. Türk milletinin tarih teknesinde yoğrulmuş devlet felsefesi, değişik çağ ve coğrafyalarda kurduğu devletlere damgasını vurmuş, onları devamlı kılmıştır.

Türk devlet sistemi göçebelik döneminde varlığını sürdürmek için katı bir disipline sahip olması gerektiğinden böyle yönetilmişti. Her an baskına maruz

Türk-İslam
Ülkücüsü, kendi
kültürünü, tarihini
bilir ve geleceğini
ve gelecekte
ulaşacağı
hedefleri aklında
ve vicdanında
açık hâlde idrâk
eder.

**Türk-İslam
Ülkücüsünde
'İslam'ın
Basireti', 'Türk'ün
Haysiyeti' vardır.**

kalma ihtimali, her ferdin devlet hayatında görev almasını gerektiriyordu. Bir baskın anında herkes ne yapacağını bilmeliydi. Bu sistem, Türk milletinin her ferdini devletiyle bütünleştiriyor, onlara düzen fikrini veriyordu. Yüz binlerce insanın bir yerden bir yere göçü için disiplin gerekliydi. Göçebe kültürün ayakta kalmasını sağlayacak en büyük vasıta, sağlam ve katı disipline dayanan bir düzendi. Yerleşik medeniyete geçildiğinde de

zihinlere yerleşen bu düzen fikri devam etmiş, Türklerin değişik coğrafyalarda çeşitli milletlerden oluşan devletler kurmasını sağlamış, devlet fikrinin üstünlüğüne yol açmıştır. Bugünkü Türk halkına maziden kalma en kuvvetli geleneklerden biri budur. Bir yerde Türk varsa devleti de vardır. Devlet yoksa Türk yoktur.

İslamiyet'ten önce Türklerin hâkimiyet geleneği ilâhî bir kaynaktan geliyordu. Orhun Âbideleri'nde şöyle yazılmaktadır: '*...Tenri yarlıkaduk için kutum ülügüm bar için ölteçi budunug tirgürü igittim...Tört bulungdaki budunug kop baz kıldım, yagısız kıldım. Kop manga körti'*¹⁵ (Tanrı buyurduğu için, devletim, kismetim var olduğu için, ölecek milleti diriltip besledim... Dört taraftaki milleti hep tâbi kıldım, düşmansız kıldım. Hep bana itaat etti.) İslamiyet'ten sonra aynı ideal bu defa yeni dinin kıymetleriyle uzlaştırılmış, Türk hâkimiyeti gaza ve cihad prensipleri etrafında tekrar bir ilâhî kaynak bulmuştur. Fetihlerin gayesi artık Allah'ın yüce adını her tarafa duyurmak, İslamiyet'in üstünlüğünü fiilen yürütmektir. Nitekim şimdiye kadar dünyada görülen imparatorluklar içinde sömürgeci karakter taşımayan yegâne imparatorluk Türklerin kurduklarıdır. Türklerde din ve devlet aynı mana taşıyan birer mefhum hâline gelmiş, her türlü gayretin ve fedakârlığın din ve devlet uğruna yapılması bir nas olmuştur. Türklerin elindeki kılıç, din ve devlet için çekilir, karşısındaki düşman da din ve devlet düşmanıdır. Devlet de din gibi ebed-müddet'tir. Türklerde devlet idaresine boyun eğmekle kazaya rıza göstermek aynı şeydir.

Viyana bozgunundan sonra Sadrazam Kara Mustafa Paşa Budin beylerbeyi İbrahim Paşa'nın idamını emrettiği zaman, İbrahim Paşa, padişaha gönderdiği mektupta kendisinin suçsuz olduğunu fakat Kara Mustafa Paşa'ya dokunulmamasını, çünkü devleti bu felâketten yine onun kurtarabileceğini söylüyordu. Kendi idam fermanı geldiği zaman Kara Mustafa Paşa İstanbul'dan günlerce mesafede bir ordunun başında bulunuyordu. Fermanı okudu, öpüp başına koydu ve devletin otoritesinden başka hiçbir kuvveti olmayan cellâta boynunu teslim etti. Başka bir milletin tarihinde böyle bir olaya rastlanamaz, bu hadise de Türk tarihindeki yüzlerce örnekten bir tanesidir.¹⁶

Kale Benim Değil Padişahımdır

Devletin reisi olan kişi, devlet kurumunu temsil eden ve devlet gibi kutsal olan bir varlıktır. Devlet denince akla hükümdar gelir. Kanije müdafî Hasan Paşa, kendisine teslim olması teklif edildiği zaman ‘Kale benim değil, padişahımdır’ diyordu. Devlet reisine karşı sadece kanun adına baş kaldırılabilir, zira onun üstünde Allah’ın kanunundan başka kuvvet yoktur. Ama Allah’ın kanunu söz konusu olunca onun karşısında hükümdar ile çobanın farkı kalmaz. Devlet reisi, milyonlarca çocuğu olan bir baba hükmündedir. Onun sahip olduğu gelenek, ‘aç milleti doyurdum, çıplak milleti giydirdim, az milleti çok ettim’ diyen Bilge Kağan devrine; diğer taraftan yatalak bir kadının evini tamir etmek için sırtında kerpiç taşıyan Hazreti Ömer’e dayanır.

Türk devletleri tam bir devamlılık içindedir. Bir önceki devlette elde edilen hakların daha sonraki devlette de devamı bir hukukî devamlılıkla bizi karşı karşıya getirmektedir. Altınordu devleti kurulurken Oğuz Han zamanından beri elde edilmiş hakları korunmaya çalışılmıştır. Büyük Selçukluların bilim ve sanat adamlarına ‘idrat’ adı altında bağladıkları maaşları Harzemşahlar da ödemeye devam ettiler. Osmanlı Devleti kurulurken saray dışında yazılmış kitaplarda sultanların ideal hükümdar oldukları, Hazarlardakine benzer şekilde mal ve hazine yığmaktan kaçınan fakir, son derece âdil tasvir ediliyorlardı. Orhun kitabelerinde belirtildiği üzere onların kaygısı, tebaasının refahı idi.¹⁷ Türk devlet sisteminin devamlılığı aynı zihniyetin ortaya çıkardığı kanunların ve geleneklerin de devamıdır. Babür’ün düsturu şöyledir: *Eğer baban iyi bir kanun yapmış ise, onu koru; fena ise daha iyisini yap.*¹⁸

Selçuklularda olduğu gibi Osmanlılarda da hükümet ve saray görevlileri, yabancılar, tüccarlar, zanaatkârlar kendi teşkilâtlarında toplanmışlardı. Bu teşkilâtlar, her meslek dalındaki geleneği korurlar, çırak-kalfa-usta ilişkilerini düzenlerler, malın kalite kontrolünü yaparlar, hükümetle ilişkilerini tanzim ederlerdi. Belli kişilerin haksız kazanç sahibi olmalarına, diğerlerinin mağdur edilmelerine izin verilmezdi.

Hun devletinin doğu ve batıya ayrılışı, Göktürklerde, Uygurlarda, Cengizlilerde, Harzemşahlarda, Memlûklularda, Akkoyunlularda, Safevîlerde devam etmiştir. Osmanlı devlet teşkilâtının Anadolu ve Rumeli beylerbeyliği diye ikiye ayrılışı, gelenekleşmiş Türk devlet teşkilâtından başka bir şey değildi. İstişare, bir devlet geleneği idi. Hun, Göktürk, Uygur ve Hazarlar’da danışma meclisleri bulunurdu. Büyük Selçuklular döneminde ‘Âlimler meclisi’ veya müşavere meclisi

Türklerde din ve devlet aynı mana taşıyan birer mefhum hâline gelmiş, her türlü gayretin ve fedakârlığın din ve devlet uğruna yapılması bir nas olmuştur.

Türk milleti
başarı ile
başarısızlıklarını
bilgi ile açıklardı.
Başarının sırrı
bilgidedir.

adını alan bu kurum, Osmanlılarda 'meclis-i meşveret' diye anılmıştır.¹⁹ Bütün bunlar tarih boyunca Türk devlet telâkkisinin sağlam bir şekilde oluştuğunu ve bu telâkkinin yüzyıllarca kesintisiz olarak Türk devletlerinin devamında rol oynadığını gösterir. Böylece, Türk'ün devletini her daim baki kılmıştır.

Tarihte her zaman bir Türk devleti var olmuştur. Hakikatte bu kadar devlet kurmuş değil, bu kadar sülâle değiştirmiş bulunuyorduk.

Doğu Türkeli'nde Göktürk hanedanının düşüp

Dokuz Oğuz hanedanının kurulması yeni bir devlet doğması gibi sayılır. Gerçekte aynı devlette hanedan değişmiştir. Halkı, sınırları, toprağı, teşkilâtı, dili, geleneği aynı olan bu iki devre arasındaki ayrılık, yalnız, başarılarındaki hanedanın ayrı oluşundandır. İngiltere'de, Fransa'da sülâleler nasıl birbirinin ardından gelmişse ve Fransa'da KapetBurbon, Orlean, Napoleon; Almanya'da Saksonya, Frankonya, Bavyera, Hasburg; İngiltere'de Anju, Tudor, Stuard devletleri yoksa ve bunlar sadece hanedanlar ise bunun gibi Türkeli'nde Hun, Göktürk, Uygur, Selçuk, Osmanlı devletleri yok, sülâleleri vardır.²⁰

Bilge Kağan İmiş Alp İmiş...

Türk devlet hayatında liyakatin önemi büyüktür. Halkın durumu ve geleceği baştaki kağanla yakından ilgilidir. Kağan bilgili olmalıdır. Tahttaki kağanın bilgisizliği anlaşılınca kurultay toplanır ve kağan değiştirilirdi. Türk milleti başarı ile başarısızlıklarını bilgi ile açıklardı. Başarının sırrı bilgidedir. Bilge Kağan, atası Bumin Kağan'ı överken 'Bilge Kağan imiş, alp imiş' diyordu. Cesaret ve kahramanlık, liyakatin bir unsurudur. Harzemşah sultanı Alâeddin Muhammed, büyük oğlu Celâleddin'i ve ikinci oğlu Rükneddin'i atlayarak küçük oğlu Kutbeddin'i veliahd yapmış; daha sonra onun Moğolların önünden kaçtığını görünce yiğit Celâleddin'i halef tayin etmiştir. Türk devlet düşüncesinde iyi bir hükümdar, cesur, kahraman ve kuvvetli olmalıdır. Tehlikeli anlarda hükümdarın cesareti önemli rol oynar; asker onunla kahramanlaşır.²¹ Kanuni Sultan Süleyman'ı yeni bir Nemçe seferinin eziyetlerine tahammül ettiren ve onu payitahtın rahat hayatından alıp savaş meydanının çetinliklerine ve muhakkak bir ölüme götüren müthiş vazife aşkı ve kahramanlık kimde vardır.²²

İslamiyet'te doğuştan kimseye sıfat, unvan, ayrıcalık, istisnaî bir şeref verilmez. Toplumda ancak hizmet ve liyakatle mevki, unvan ve sıfat elde edilir. 'Şüphesiz ki Allah size emanetleri ehil ve erbabına vermenizi, insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder'²³ ayetinde buyrulduğu gibi devlet hizmetinde asıl olan liyakattir. Şu hadis de liyakatin önemini vurgular:

'On kişinin başına birini tayin eden kimse, bu tayini, bu on kişi arasında tayin ettiği kimseden daha iyisinin var olduğunu bildiği hâlde (liyakatı dikkate almadan şu veya bu mülâhaza ile) yaparsa kesin olarak hem Allah'a hem de Resulüne hile yapmış olur'. Osmanlıda liyakatini ispat eden herkes menşei ne olursa olsun, paşalığa, vezirliğe, sadrazamlığa yükselebilirdi.

Memurlar âmir değil, hizmet ehlidirler. Onlar zulümden sakınıp halkın hayır dualarını almaya çalışmalıydılar. Kanunî Sultan Süleyman Han, 'âlemin velinimet kimdir?' diye buyurdularında ahali hepsi bir ağızdan, 'Besbelli ufukların padişahı ve her şeyin sahibi sultanımız hazretleridir' deyince insaf sahibi padişah bu sözü kabul etmeyip, 'Velinimet filhakika reayadır ki, onlar ziraat ve çiftçilik üzerinde huzur ve istirahatı kendilerine haram ederek, edindikleri nimetle bizi doyururlar' buyurmuşlardır.²⁴

Türk tarihinde çağın en ileri bilimlerinin okutulduğu medreselerde yetiştirilen yönetici kadroların idrakleri geliştirilirken vicdanları da boş bırakılmazdı. Vicdanlarına Allah korkusu yerleştirilir, öldükten sonra dirilmeye, bu fâni dünyada yaşadıkları her ânın yaptıkları her işin hesabını yanılmaz bir mahkemede vereceklerine inanırlardı. İslamiyet'in Hakka kulluk, halka hizmet olduğunu bilir ve yaşarlardı. Ancak böyle kadrolar devleti yüzyıllarca yaşatabilirlerdi. Her şeyin fâni olduğunu idrak eden bir millet, sadece devletini 'EBED-MÜDDET DEVLET' olarak ifade ederdi.

Allah Devlete ve Millete Zeval Vermesin

Türk milliyetçiliği sadece bir aydın ve zümre hareketi değildir. Bütün nesil, dilim ve tabakaları ile Türk milletini kucaklayan bir fikir ve harekettir. Onun programı, 'Çağdaş Türk-İslam Ülküsü'nü sosyal, kültürel, ekonomik ve politik bütün yönleri ile gerçekleştirmektir. Büyük ve güçlü 'Türk Devleti'ni gerçekleştirme iradesini daima ayakta tutmaktır.²⁵

Türk-İslam Ülkücüleri İslam'ın basireti ve Türklüğün haysiyeti içinde hareket ederek insanları esir alan veya almaya çalışan bütün tahakküm unsurlarını, bütün sahte mabutları yıkmaya, 'Allah'tan başka ilâh yoktur' parolası ile kitleleri hürriyete kavuşturmaya çalışırken millî demokrasisini büyük tarihî mirası üzerine oturtturarak, sosyal adalete, sosyal güvenliğe dayanan devlet sistemini kuracaktır. O, bu sistemin bütün temellerini, kendi kültür ve medeniyeti içinde yakalamasını bilecektir. Şanlı peygamberimiz, devlet adamlarına şu ölçüyü verirler: 'Emrindekilere rıfk ile (arkadaşça) muamele eden emirlere (devleti yöneten yetkililere), kıyamet günü rıfk

**Türk-İslam
Ülküsü'nde
devlet 'Allah'tan
başka ilâh yoktur
diyen bir milletin,
hür iradesini
ortaya koyarak
teşkilatlanması
demektir.**

ile muamele ederler'. Sonra şu duayı ederler: 'Ya Rabbi, halkına rıfk ile muamele edenlere sen de rıfk ile muamele eyle, sertlik gösterenlere de sertlik göster'.

Türk-İslam Ülküsü'nde devlet 'Allah'tan başka ilâh yoktur diyen bir milletin, hür iradesini ortaya koyarak teşkilatlanması demektir. Böyle teşkilâtlanan bir milletin devleti seyirci değil, müdahalecidir. O, bir zulüm aracı değil, hürriyet eşitlik ve adalet müessesidir. Bir sınıf ve zümreyi değil bir 'Millet'i temsil eder. Devlet bir put değil, 'Hakka ve hakikat'e boyun eğen bir otoritedir. Böyle teşkilatlanan bir milletin devleti, 'sırat-ı müstakim'de yürüyerek sağladığı otoriteyi bir baba şefkati içinde kullanır. Devlet dediğimiz siyasî organizasyon bir milletin maddî ve manevî kültürünü ayakta tutmak, onu yaşamaktan ve gelişmekten alıkoyacak tehlikeleri ortadan kaldırmak için kurulur. Devlet, milletin teşkilatlanması demektir. Onu milletten ayrı düşünmeye imkân yoktur. Devlet, milleti meydana getiren birçok âminden biridir. Devlet şuuruna sahip olunmadan millet olunamaz. Bir cemiyetin millet adını alabilmesi için ya fiilen bir devlete sahip olması ya da en azından bir devlet kurma ülküsü taşıması şarttır. Devlet millî bağımsızlığın, hür, şerefli, mesut ve müreffeh yaşamının, kendi millî tarihi, millî kültürü ve millî ülkü içinde yücelmenin en büyük teminatıdır. Türk milleti, bütün tarihi boyunca böyle devletler kurmanın şerefini taşımaktadır.²⁶

Türk milleti yüzyıllarca süper güç (cihangirlik) olma özelliğini devam ettirmiştir. Bir coğrafyada bir Türk cihan devleti tarih sahnesinden çekilirken diğerinde bir başka Türk cihan devleti tarihteki yerini alıyordu. Cihangir olmak bunun için bizim milletimizin karakteridir. Mutluluğu da biraz buna bağlıdır.

Türk milleti bekasını devletiyle bir görmüş, 'Allah devlete ve millete zeval vermesin' cümlesini dualarına katmıştır. Müslüman Türk milleti ve onun devleti güçlüyse İslam dünyası da güçlüdür. Aksi bir durum varsa bütün Türk dünyası ile birlikte İslam dünyası da sömürülmektedir. Onun için bütün İslam dünyasını esir almak isteyen şer kuvvetlerin ilk hedefi Türk devleti ve Türk milleti olmuştur. Türk devletini yıkmak ve Türk milletini parçalamak isteyen bölücüler yalnız Türklüğe değil İslam'a da ihanet etmektedirler.

İlim Müminin Kaybolmuş Malıdır

Kalkınmak ve ilerlemek fikirlerinin doğduğu tarihten bugüne kadar bir Batılılaşma hastalığına yakalandığımız görülmektedir. Geçmişte İslam medeniyeti getirdiği manevî kıymetler bakımından çok üstündü ve bu üstünlük sayesinde karşısındaki diğer sistemleri mağlûp etti. Bu medeniyetin sahibi ve koruyucusu durumuna geçen Türkler ise aynı zamanda kendi millî kabiliyetleri olan cesaret, şecaat, sadelik, teşkilatçılık gibi vasıflar sayesinde İslamiyet'in maddî temellerini de pekiştirdiler. Bu yüzden kendilerinden olmayanlara karşı hiçbir özentî göstermedikleri gibi onların Türk hayatına katılmakla büyük bir saadete kavuşacaklarına da inanıyorlardı.²⁷ Ancak daha sonraki asırlar farklı bir manzara ile bizi karşı karşıya bıraktı.

Son iki yüzyıllık düşünce tarihimiz, hayal kırıklıklarımız, ümitsizliklerimiz ve şaşkınlıklarımızla doludur. Siyasî gücü zayıflamış devletler başkaları tarafından empoze edilen şeyleri birer kurtuluş gibi görürler ve onları kaçınılmaz bir medeniyet unsuru olarak almak isterler. Tanzimat'ın devlet adamları ve o günkü aydınlar Batılılaşmayı bir modernleşme ve kurtuluş programı olarak telâkki etmişler ve bugüne kadar devam eden Batılılaşma maceramızı resmî olarak başlatmışlardı. Onlara göre Avrupalı olma gayretleri kurtuluşun en önemli anahtarı idi.

Avrupalıların bize düşman olduklarını kimse inkâr edemez. Milletlerarası münasebetlerde devamlı dostluklar veya devamlı düşmanlıklar bahis konusu olmadığı için bazı diplomatik manevralar bizi nikbin davranmaya sevk edebilir.

Fakat Avrupa'nın bize asıl düşman olan tarafı onun diplomasisi değil kamuoyudur. Temelini Hristiyan-İslam çatışmasından alan ve yüzyıllarca yılın hadiseleriyle pekleşen bu düşmanlık, Avrupalıların nazarında Türkiye'yi ve Türkleri devamlı bir nefret objesi hâline getirmiştir. Bu düşmanlığın nasıl ortadan kaldırılabileceğine ait sorular, batılılaşma yolunda yaptıklarımızı da özetler mahiyettedir. Bu görüşe göre Avrupa bizden daha kudretlidir, kendimizi onlara tanıtmamız yani bize düşmanlık yapmaları için sebep bulunmadığını belirtmemiz gerekir.

Avrupa, kendine benzemeyen şeyleri medeniyet dışı sayar. Avrupalıların bu düşünce tarzı, bizim aydınımız içinde de geniş yankı bulmuş ve onlara göre bizim kültürümüzün hor görülmesi bir düşmanın kin ve nefreti değil, medenî âlemin bize bakışını aksettirmektedir. Onlara göre memleketi parlamentosuz idare etmek, birden fazla kadınla evlenmek, savaş sırasında Allah'tan yardım dilemek, kökünü geri bir kültürden alan kanunlar meydana getirmek, fes ve şalvar giymek, Avrupa memleketleri yanında medreselere de yer vermek, heykel yapmamak bizim medenî olmamıza en büyük engel teşkil etmektedir.²⁸

Türk toplumunun içine nüfuz edemeyen ancak Türk milletinin kurtuluşunu kendinde gören Batılı aydınlar(!) Avrupalı olmak için ellerinden geleni yaptılar. Ziya Gökalp, Batılılaşma maceramızın siyasî bir dönüm noktasında kültür ve medeniyet farkını ön plâna çıkararak aslında bu gidişe bir son vermek yahut durumu izah etmek istemişti. Bu anlamda 'Türk milletindenim, İslam ümmetindenim, Batı medeniyetindenim' formülüyle içinde bulunulan çıkmazı çözümlenmeye çalışmıştı.²⁹ Yine batılılaşmak isteyen aynı aydınlar, bu iş başarılırsa Avrupa'dan artık hiçbir tehlike gelmeyeceğine de inanıyorlardı. Tabii, *Teslim olan bir ordu için zafer kadar yenilgi de bahis konusu olamaz.*

Türk milliyetçileri için önemli bir sonuç ortaya çıktı: Türk kültürünün sağlam bir siyasî organizasyon olmadan gelişemeyeceğini gözden uzak tutmamak gereği.

Avrupalılaştırmak isteyenler, bu gayelerin gerçekleşmesini büyük ölçüde devletten bekliyorlar ve devlet onlara rağbet etmediği zaman şiddetle muhalefete geçiyorlardı. Devlet de millî kültürün bir müessesesi olduğu için bu arzulara elden geldiği kadar direndi. Avrupalılar bu mukavemeti devlet adamlarının cahilliğine ve kötü niyetine verdiler. Batılılaşma sevdasında olanlar devleti bu şekilde zayıflatma yolunu seçmişlerdi. Modernleşmek için yapılan birçok teşebbüs devletin zayıflamasına yol açtı. Bu cepheden hadiseye bakıldığında Türk milliyetçileri için önemli bir sonuç ortaya çıktı: Türk kültürünün sağlam bir siyasî organizasyon olmadan gelişemeyeceğini gözden uzak tutmamak gereği.³⁰

Milliyetçilerin millî kültür davası karşısında iki iddia bulunuyordu. Bunlardan ilki millî kültürlerin insanlık âleminin bütünlüğünü bozduğudur. Bu görüşe göre insanlar ve toplumlar arasındaki farkları en aza indirmek veya tamamen ortadan kaldırmak gerekir. Eğer bu ayrılıkları teşvik edersek milletler için saadet yerine felâket hazırlanmış oluruz. Bu bakımdan milliyetçilik birleştirici değil ayırıcı bir harekettir. İkinci iddia ise batı medeniyeti karşısında durmanın anlamsızlığını söylemektedir. Zira bu medeniyet o kadar güçlüdür ki onun karşısında durmak mümkün değildir. Bu görüşlerin öne sürülmesinin sebebi milliyetçiliğin tam olarak kavranamamış olmasından ileri gelir. Milliyetçilik, bir kültür hareketi olması dolayısıyla ırkçılığı, halka dayanan bir siyasî hareket olarak da otoriter idare sistemlerini reddeder.

Kültür Değişmeleri

Memleketimizde kültür değişmeleri hakkındaki görüşleri üçe ayırmak mümkündür. Aydınlarımızın bazıları batı medeniyetinin Türkiye için gerekli görülen unsurlarının alınmasına taraftardır. Diğer bir görüş ise batı medeniyetinin ancak bütün hâlinde alınabileceğini, çünkü kültür unsurlarının birbirinden ayrılmayacağını söyler. Başka bir görüş ise kültürümüzün saf kalması Türkiye'nin yaşaması için çok önemlidir. Aslında bu görüşlerin tamamının İkinci Meşrutiyet devrindeki cereyanların bugüne intikal etmiş şekillerinden başka bir şey olmadığı görülür. Neticede var olan bütün bu görüşlere rağmen tek bir hakikat ortaya çıkmıştır. O da batılılaşma hareketlerinin, değişimin başarısızlığıdır.

Türkiye'deki değişmelerin başarısızlık sebepleri içinde iki nokta önemlidir. Bunlardan biri rasyonalist veya pozitivist zihniyet, diğeri de Türkiye'deki değişmenin esas itibarıyla zorlayıcı bir karakter taşımasıdır. Türkiye'nin Batı medeniyetine girme çabaları iki yüz yıl kadar uzun bir zaman sürmüştür ve daha ne kadar süreceği belli değildir. Bütün bu çabaların ise başarısız olduğu muhakkaktır. Modernleşme adına getirilen teklifler Türkiye'nin sorunlarına cevap vermemiştir. Batı ile temas ederek onu benimsemeye çalışan aydınlar ve bunlara itibar etmeyerek geleneği devam ettiren halk arasında köklü bir ayrılık meydana gelmiştir. Bu ayrılık kültürün maddî unsurlarından çok manevî unsurlarına dayandığı için ortadan kalkması son derece zordur.³¹

Aydın ve Halk

Türk milletinin tecrübe ettiği bu batılaşma yılları halk ile aydın kesimi kesin olarak birbirinden ayırmıştır. Bu iki kesim arasındaki zihniyet farkları, güvensizlik ortaya çıkarmıştır. İçinde yaşanan cemiyetin kültürüne intibak edememek veya o cemiyetin bütünü içinde bir parça olmamak, sosyologların 'anomi' dedikleri sosyal hastalığa delâlet eder. Türk aydını kendi milletinden uzaklaşmış, kendi kültürüne, tarihine yabancılaşmıştır. Bunun sebebi şudur: Aydın kültürü ile halk kültürü üzerinde Batı medeniyeti eşit olmayan bir etki yaratmıştır. Nasıl ki savaşta mağlûp olan ordunun ileri karakolları tamamen teslim ve imha olurken düşmanla en az temasta bulunanlar mağlubiyeti aynı şiddette yaşamazlarsa Batının Türk toplumuna tesiri aydınlar kadar halka olmamıştır. Halk kendini bu kültüre karşı daha iyi müdafaa etmiş, millî kültürünü kaybetmemiştir. Diğer taraftan Türk aydını gücünü ve istiklâlini yitirmiş bir askerî birlik manzarası göstermektedir. Aydınlar, uzun yıllar içinde bu esareti iyice benimseyerek yüzyıllarca sömürge idaresi altında yaşamış gibi düşünmeye ve davranmaya alışmışlardır.

Aydın ve halk kültürü arasındaki fark, bazı toplumlarda bir derece farkı, bazılarında ise mahiyet farkı hâline gelmiştir. Bir şoförün motor karşısındaki tavrı ile bir makine mühendisinin tavrı arasında derece farkı vardır. Buna karşılık materyalist bir filozof ile mutasavvıf dervişin dünya görüşleri bir mahiyet farkını aksettirir. Bizim zihniyet farkı dediğimiz şey bu ikinci farktır. Aydın kültürü ile halk kültürü arasındaki köklü farklar siyasî bütünlüğü de sarsacak mahiyettedir. Bu meselenin asıl önemli noktası budur.

Milliyetçi bir siyasî hareket, halka dayanarak, millî birlik ve kaynaşmaya mâni olan her türlü zümre ve azınlık sultasına son vermek üzere faaliyet göstermelidir. Türk aydını yüzyıl önceki Türkçeyi kullanmayacak ama bin yıl önceki metinleri anlayacak; yeni harfleri kullanacak ama üniversite kapısı önündeki kitabeyi görünce ona bir yabancı gibi bakmayacak. Atalarının siyasî ve idarî dehasından faydalanmasını bilecek.

Türk milletini kendi geçmişinden uzaklaştıran, onu, kendi kültürüne yabancılaştırmaya çalışan zihniyet, Türk kültürünü bizim nesillerimiz için bir müzelik eşya hâline getirmiştir. Bugün bir Türk'ün kafasında Üçüncü Ahmed Çeşmesi'nin Paris'teki Zafer Takı'ndan daha fazla manası yoktur. Bir Amerikalı turist gibi çeşmenin karşısında çok güzel demekten başka bir şey söyleyemiyoruz. Yahya Kemal İtrî'den bahsederken manalı şeyler söylüyordu. Biz bugün İtrî'yi överken boş lâf ediyoruz, çünkü onu duymak ve anlamaktan çok uzağız. Yeni nesillere eski kültür eserlerini okutmak için bunları şimdiki dile çeviriyoruz. Ama bu eserlerin dili

Türk aydını
gücünü ve
istiklâlini yitirmiş
bir askerî birlik
manzarası
göstermektedir.

**Türk-İslam
Ülküsü, sadece
bir aydın ve
zümre hareketi
değildir. Bütün
nesil, dilim ve
tabakaları ile
Türk milletini
kucaklayan bir
fikir ve harekettir.**

değişince temsil ettikleri kültür de büyük ölçüde kayboluyor. Eser sadeleştirilmesi müzelerde turist rehberliği yapmak gibidir.³²

Türk-İslam Ülküsü ve Kültür Değişmeleri

Türk-İslam Ülküsü, sadece bir aydın ve zümre hareketi değildir. Bütün nesil, dilim ve tabakaları ile Türk milletini kucaklayan bir fikir ve harekettir. Halka dönüş hareketleri Türkiye’de milliyetçilik hareketinin başlangıcını teşkil eder. Milliyetçiliğin gayesi millî kültürün aydınlar elinde işlenmiş ve gelişmiş örneklerini halk kitlesine mal edebilmektir.

Tarih, bir milletler mücadelesi tarihidir. Bu mücadelede zafere ulaşabilmek için her bakımdan

kuvvetli bir millet olmak lâzımdır. Sosyal, siyasî ve ekonomik yapısını millî şartlarına uydurmayan milletler bu mücadelede mağlûp olmaya mahkûmdur. Milletimiz uzun zamandan beri kökü dışarıda rejim ve ideolojilerle idare edilmeğe çalışılmakta ve millî olan bütün değerler yıkılmak istenmektedir. Milliyetçiliğin ana hedefi Türkiye’de millî kültür bütünlüğünü ve onunla birlikte siyasî bütünlüğü kurmaktır. Siyasî bütünlüğü kuran milliyetçiler, medeniyetçi olan milliyetçilik anlayışlarıyla insanlara hizmet etmeyi amaçlarlar.

Millî kültür bir milletin yaşama tarzıdır. Millî kültür bir milletin asırlar boyunca birbirleriyle münasebetlerinden doğan kıymetler bütünüdür. Millî kültür denince akla bir milletin dini, ahlâkı, hukuku, örf ve âdeti, dili, sanatı gelir. Yukarıda bahsettiğimiz gelişmeler yüzünden bugün bu müesseselerden birçoğu millîlik vasfını kaybetmiştir. Bunların yerine Avrupa milletlerinin kültür müesseseleri getirilmiştir. Bu müesseseler, Avrupa insanının dinî, ahlâkî, hukukî ve siyasî düşüncelerine dayanır. Avrupa milletlerinin dini Hristiyanlık, ahlâkı maddecilik, hukukî ve siyasî düzenleri ise ferdiyetçiliktir. Yok olmaktan kurtulmamız için millî kültürümüze yeniden sarılmak, ona bürünmek zorundayız. Bu kültür, İslam felsefesinin süslediği, Türk tarihinin şekil verdiği büyük Türk kültürüdür.³³

Türk-İslam Ülkücüleri için toplum, bir insan yığını değil, bir mukaddes ruh ve suur etrafında birbirine kenetlenmiş ahenkli bir organizmadır. İnsan, ferdi gelişimini ve şahsiyetini cemiyetine borçludur. İnsan grupları ortak değerlere ve ideallere muhtaçtırlar. Ancak bu şekilde toplum bir fertler yığını olmaktan kurtulabilir. Millî ve mukaddes değerler ve ideallerden mahrum kalan insan grupları, kısa bir zaman içinde dağılmaya mahkûmdurlar. Türk-İslam Ülküsü, milleti ortak iman, ülkü ve değerlerde birleştirmeye önem verir. Devlet, bütün vasıtaları ile bunu başarmaya çalışmalıdır. Ülkücü bir toplum meydana getirmek gerekir. Ülkücü bir toplum,

'tasada ve kıvançta birleşmiş', 'tarih, kültür ve ülkü şuuru içinde bütünleşmiş', Yüce Peygamberimizin buyurduğu gibi 'bir yeri ağrıdığı zaman bütün vücudu ile ıstırap duyan' bir organizma gibidir.³⁴

Türk-İslam Ülkücüleri, Türk-İslam medeniyetinden ebediyen ayrılmamaya kararlıdırlar. Onlar, omuzlarında Türk milletinin yüce kaderini, Türk milleti de gönlünde insanlığın kaderini taşımaktadır.³⁵ 'İlim, müminin kaybolmuş malıdır. Nerede bulursa almalıdır' mukaddes ölçüsüne bağlı olarak hızla muasırlaşmak gerekir. Türk-İslam Ülküsü'ne göre hem Müslüman olmak hem de medenî olmak pekâlâ mümkündür. Medenîleşmeyi millî ve mukaddes değerlerimizin karşısına bir antitez biçiminde çıkaran çevrelerin gafletine veya ihanetine inanmak gerekir. Türk-İslam Ülkücüleri hem milliyetlerini hem de mukaddesatlarını koruyarak medeniyet yarışında en önde olmayı gaye edinirler.³⁶ Türk milleti kendi tarihine, millî ve mukaddes değerlerine, kendi kültür ve medeniyetine, kendi ülkü ve özlemlerine ters düşmeden 'gelişmek', çağdaşlaşmak' istemektedir.

O Ülkü: Turan

Ziya Gökalp, Türk tarihinin buhranlı bir döneminde Türkçülüğü geniş çevrelere yayma imkânı bulmuş, Türkçülüğü bir programa bağladığı meşhur eseri Türkçülüğün Esasları'nı kaleme almıştır. Gökalp, Selanik'te çıkan Genç Kalemler dergisinde yayımladığı meşhur Turan manzumesinin son beytinde vatan kavramını şöyle formülleştirmişti:

*Vatan ne Türkiye'dir Türklere ne Türkistan,
Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir: Turan!...*

Gökalp'a göre Türk, bir milletin adıdır. Bir milletin bir dili ve bir tek ülküsü olur. Bazı Türk gruplarının ayrı bir dil ve kültüre sahip olmaya çalışmaları doğru değildir. Türklerin birleşmeleri lâzımdır. Ancak, bu birleşme, bugün için bir kültür birleşmesi olabilir. Ona göre Türk ülküsünü yakın ve uzak ülkü olmak üzere ikiye ayırmak gerekir. Yakın ülkümüz Oğuz veya Türkmen birliğidir. Uzak ülkümüz ise Turan'dır. Turan ülküsü, Turanlı kavimlerin birleşmesiyle meydana gelecek bir kavimler karışımı değil, Türklerin birliğidir. Gökalp'a göre böyle bir birleşmenin mümkün olup olamayacağı sorusunu sormamak gerekir. Çünkü bu bir ülküdür. Hem de Türklerin ruhlarındaki heyecanı sonsuz bir dereceye ulaştıracak çok cazip bir ülküdür. Ziya Gökalp'ın bu konudaki fikirlerini onun cümlelerine bırakmak gerekir: *'Türkçülerin uzak mefkûresi, Tûran namı altında birleşen Oğuzları, Tatarları,*

Türk-İslam
Ülkücüleri için
toplum, bir insan
yığını değil,
bir mukaddes
ruh ve şuur
etrafında birbirine
kenetlenmiş
ahenkli bir
organizmadır.

**Türkiye'nin
bugünkü sınırları
dışında kalan
diğer Türklerle
ilgilenmek ve
onların iyiliği
için, kurtuluş
ve selâmeti için
elden geleni
yapmaya
çalışmak Türk
milliyetçiliğinin
kutlu bir
vazifesidir.**

Kırgızları, Özbekleri, Yakutları dilde, edebiyatta, kültürde birleştirmektir. Bu mefkûrenin bir gerçek hâline geçmesi mümkün mü, yoksa değil mi? Yakın mefkûreler için bu cihet aranır da uzak mefkûreler için aranmaz. Çünkü uzak mefkûre, ruhlardaki vecdi sonsuz bir derefeye yükseltmek için ulaşılmak istenilen çok cazibeli bir hayâldir... Yüz milyon Türkün bir millet hâlinde birleşmesi, Türkçüler için en kuvvetli bir vecid kaynağıdır. Turan mefkûresi olmasaydı, Türkçülük bu kadar süratle yayılmayacaktı. Bununla beraber, kim bilir? Belki gelecekte Tûran mefkûresinin gerçekleşmesi de mümkün olacaktır.³⁷

Gökalp, şu sonuca varmaktadır: Tarihte gerçek olan şeyler, gelecekte de gerçek olabilir!

Türk-İslam Ülküsü ideolojisine göre Türk milliyetçisi, kendi milletini zulmetmekten alıkoyduğu gibi, kendi milletine de zulmedilmesine asla izin vermez. Her insan ve her millet gibi yeryüzünde yaşayan her Türk'ün de hür, bağımsız ve mutlu olmasını ister. Her milletin

bütün soydaşlarını, tek lider, tek devlet ve tek bayrak altında toplama ve yaşatma hakkı vardır. Her millet gibi Türk'ün de böyle bir hakka sahip olması tabiidir. Hiç şüphesiz bu bir ülküdür. Gerçekleşmesi zamana, şartlara ve insan haklarına saygı duyan bir dünyanın kurulmasına bağlıdır.³⁸ Bugün siyasî sınırlarımız dışında kalan fakat kültür sınırlarımız içinde yaşayan Türkmen, Özbek, Kazak, Kırgız, Nogay, Azerbaycanlı, Kerküklü, Kıbrıslı, Batı Trakyalı kardeşlerimiz ayrı ayrı millet ve devletleri ifade etmezler; bunlar vatanları işgal edilmiş Türk çocukları olup Büyük Türkiye'nin sosyal, kültürel, ekonomik ve politik parçalarıdır. Hiç şüphesiz bir gün esaret bağlarını kırarak, 'tek millet, tek devlet, tek bayrak ve tek lider' hâlinde birleşeceklerdir.³⁹

Türkiye'nin bugünkü sınırları dışında kalan diğer Türklerle ilgilenmek ve onların iyiliği için, kurtuluş ve selâmeti için elden geleni yapmaya çalışmak Türk milliyetçiliğinin kutlu bir vazifesidir.

Sonuç

Tarih, bir milletler mücadelesi tarihidir. Bu mücadelede zafere ulaşabilmek için her bakımdan kuvvetli bir millet olmak lâzımdır. Sosyal, siyasî ve ekonomik yapısını millî şartlarına uydurmayan milletler bu mücadelede mağlûp olmaya mahkûmdur. Dünyanın en eski milletleri arasında yer alan Türkler, uzun zamandan beri kökü dışarıda rejim ve ideolojilerle idare edilmeğe çalışılmakta ve millî olan

bütün değerleri yıkılmak istenmektedir. Milliyetçiliğin ana hedefi Türkiye’de millî kültür bütünlüğünü ve onunla birlikte siyasî bütünlüğü kurmaktır. Bu bütünlüğü kumayı amaç edinen Türk milliyetçiliği, kaynağını Türk’ün tarihinden, kültüründen, vicdanından alan bir dünya görüşüdür. Türk milliyetçiliği, daima Türklük gurur ve şuuru ile İslam ahlâk ve fazileti, Türk milletini meydana getiren manevî unsurların ahenk içinde birleşmesidir. Türk milliyetçiliği, İslam’ın iman ve şuuru içinde yücelmeyi gaye edinen ve Türk’ün mutluluğunu burada arayan bir harekettir.

Türk milletinin davası ve ideolojisi, Allah ve Resûlünün davasıdır ve bunun adı İslamiyet’tir. Din ve milliyet zıt değerler değildir. Sentez, tez ile anti-tez arasında söz konusu olacağına göre Türk-İslam Sentezi ifadesi de bu anlamda doğru olamaz. Türk için milliyetçiliğin tek adı vardır. Bu da Türk Milliyetçiliği’dir. Türk milliyetçiliğinin programını özetleyen doktrinin adı ise **Türk-İslam Ülküsü’dür.**

- 1 ARVASI, S. Ahmet (2009), *Türk-İslam Ülküsü II*, İstanbul, s.283.
- 2 BİLGE KAÇAN, Doğu, 18-19.
- 3 *Kültüğün, Doğu*, 1.
- 4 *DivanülLûgat, t-Türk Tercümesi I*, Ankara, 1985, s.XVII.
- 5 TOGAN, ZekiVelidi (1970), *UmumiTürkTarihineGiriş*, İstanbul, s.106.
- 6 TÜRKEŞ, Alparslan *Temel Görüşler*, s.46
- 7 TÜRKEŞ, Alparslan *İlimcilik*, s.13-14.
- 8 ARVASI, S. Ahmet (2011), *Türk-İslam Ülküsü I*, İstanbul, s.12.
- 9 ARVASI, S. Ahmet (2009), *Türk-İslam Ülküsü II*, İstanbul, s. 429-430.
- 10 TÜRKEŞ, Alparslan *Temel Görüşler*, s.137.
- 11 *KÜLTEGİN, Güney*, 2.
- 12 *KÜLTEGİN, Doğu*, 2.
- 13 ARVASI, S. Ahmet (2009), *Türk-İslam Ülküsü II*, İstanbul, s. 275.
- 14 ARVASI, S. Ahmet (2011), *Türk-İslam Ülküsü I*, İstanbul, s. 386.
- 15 *Bilge Kağan, Doğu*, 23-24.
- 16 GÜNGÖR, Erol (1989), *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*, İstanbul, s.139.
- 17 NİYAZİ, Mehmed (1993), *Türk Devlet Felsefesi*, İstanbul, s. 232-233.
- 18 TURAN, Osman (1965), *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti*, Ankara, s.538-539.
- 19 NİYAZİ, Mehmed age., s.238-239.
- 20 ATSIZ, (2010), *TürkTarihindeMeseleler*, İstanbul, s.12-13.
- 21 NİYAZİ, Mehmed (1993), *Türk Devlet Felsefesi*, İstanbul, s. 241.
- 22 GÜNGÖR, Erol (1989), *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, İstanbul, s. 106.
- 23 En-Nisa, 4/58.
- 24 Defterdar Sarı Mehmed Paşa, (1969), *Devlet Adamına Öğütler*, Ankara, s.74.
- 25 ARVASI, S. Ahmet *Türk İslam Ülküsü II*, s.294.
- 26 ARVASI, S. Ahmet *Türk İslam Ülküsü II*, s.346-347.
- 27 GÜNGÖR, Erol (1989), *KültürDeğişmesi ve Milliyetçilik*, İstanbul, s. 142.
- 28 GÜNGÖR, Erol (1989), *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, İstanbul, s.94.
- 29 GÖKALP, Ziya (1990), *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul, s.30-45.
- 30 GÜNGÖR, Erol (1989), *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, İstanbul, s.94-96.
- 31 GÜNGÖR, Erol age., s.32.

- 32 GÜNGÖR, Erol (1989), *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, İstanbul, s. 127.
- 33 TÜRKEŞ, Alparslan *Temel Görüşler*, s.109-110.
- 34 ARVASI, S. Ahmet(2011), *Türk İslam Ülküsü I*, İstanbul, s.241
- 35 TÜRKEŞ Alparslan age., s.88.
- 36 ARVASI, S. Ahmet *Türk İslam Ülküsü III*, s.261.
- 37 GÖKALP, Ziya(1990), *TürkçülüğünEsasları*, İstanbul, s.27-28.
- 38 ARVASI, S. Ahmet (2009), *Türk İslam Ülküsü II*, İstanbul, s.294.
- 39 ARVASI, S. Ahmet (2011), *Türk İslam Ülküsü I*, İstanbul, s.341.

Kaynaklar

- ARVASI, S.Ahmet (2011), *Türk-İslam Ülküsü I*, İstanbul.
- ARVASI, S.Ahmet (2009), *Türk-İslam Ülküsü II*, İstanbul.
- ARVASI,S.Ahmet (2009), *Türk-İslam Ülküsü III*, İstanbul.
- ATSIZ (2010), *TürkTarihindeMeseleler*, İstanbul.
- Tarih, KültürveKahramanlar*, İstanbul, 2011.
- DivanüLûgat't-Türk Tercümesi I*, Ankara, 1985.
- Defterdar Sarı Mehmed Paşa (1969), *Devlet Adamma Öğütler*, Ankara.
- GÖKALP, Ziya (1990), *TürkçülüğünEsasları*, İstanbul.
- GÜNGÖR, Erol (1989), *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*, İstanbul.
- Türk Kültürü ve Milliyetçilik*, İstanbul, 1989.
- İslamın Bugünkü Meseleleri*, İstanbul, 1986.
- NİYAZI, Mehmet (1993), *Türk Devlet Felsefesi*, İstanbul, s.232-233.
- TOGAN, ZekiVelidi (1970), *UmumiTürkTarihineGiriş*, İstanbul.
- TUĞCUGIL, Ayhan (1980), *TürkMilliyetçiliğiFikirSistemi*, Ankara.
- TURAN, Osman (1965), *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti*, Ankara.
- Türkdoğan, Orhan, *Türk Toplumunda Aydın Sınıfın Anatomisi*, İstanbul, 2008.
- TÜRKEŞ, Alparslan, *Temel Görüşler*, İlimcilik.